

Àmbit de la Taula de gestió marítima del Litoral del Baix Empordà

Document Marc

1. Breu descripció de l'àmbit i els seus valors

L'àmbit de la Taula és l'àmbit marí de l'espai protegit de la Xarxa Natura 2000 "Litoral del Baix Empordà", localitzat en una àrea de la Costa Brava d'excel·lent bellesa i caracteritzada pels seus valors paisatgístics, geològics i pel ric patrimoni natural i biodiversitat tant marina com terrestre. Hi destaquen els penya-segats costaners, nombroses cales, l'arxipèlag de les Illes Formigues i diferents àrees litorals com el cap de Begur, la Punta des Mut i el Cap de Sant Sebastià. Correspon per tant a l'espai marí protegit situat davant dels municipis de Palamós, Mont-ras, Palafrugell i Begur.

És un espai marí amb molts ambients diferents degut a la diversitat geomorfològica de la costa: penya-segats, platges, platges fòssils submergides, caps, coves i d'altres formacions geomorfològiques molt particulars. Les comunitats marines que hi són presents estan adaptades i afavorides pel relleu abrupte, la força de l'onatge, la netedat de les aigües i la riquesa en nutrients, cosa que determina una extraordinària riquesa de formacions algals, d'organismes filtradors i formacions del coral·ligen, i una gran diversitat i densitat d'invertebrats i peixos. També cal destacar l'existència d'herbassars de de posidònia ben conservats en zones de fons sorrencs arrecerats.

L'àmbit es correspon també amb els àmbits marins dels espais del PEIN de Muntanyes de Begur i Castell Cap Roig. Aquest darrer amb un Pla de Protecció aprovat l'any 2006.

2. Espais protegits

En aquest apartat s'identifiquen els espais protegits designats en aquest àmbit.

2.1. [Espai de la Xarxa Natura 2000 "Litoral del Baix Empordà \(ES5120015\)"](#):

Inclou els Municipis de: Palamós, Palafrugell, Mont-ras, Begur, Regencós i Pals.

Superfície total (ha. ZEC i ZEPA): 3.390,08

Superfície àmbit marí (ha.): 1.833,34

Superfície àmbit terrestre (ha.): 1.556,73

Aquest espai N2000 comprèn l'àmbit marí de dos espais del PEIN: Castell Cap Roig i Muntanyes de Begur.

2.2. [Espai del PEIN de "Castell Cap Roig"](#).

Inclou els Municipis de: Palafrugell, Mont-ras, Palamós,

Superfície total (ha): 1.219,26

Àmbit marí: 790,97

Àmbit terrestre: 428,29

Disposa d'un [Pla especial de protecció del Medi Natural i del Paisatge](#) aprovat definitivament l'any 2006.

2.3. [Espai del PEIN de "Muntanyes de Begur"](#).

Inclou els Municipis de: Begur, Pals, Palafrugell i Regencós

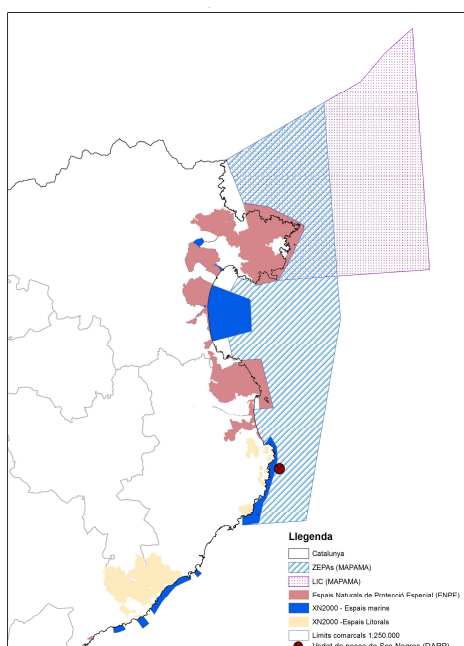
Superfície total (ha): 2.170,82

Àmbit marí: 1.042,38

Àmbit terrestre: 1.128,44

2.4. [ZEPA Espacio marino de l'Empordà \(ES000514\)](#).

Fou declarat espai Zona Especial Protecció de les Aus (ZEPA) pel Ministerio de Transición Ecológica l'any 2014. És un [espai marí protegit de competència estatal](#), contigu amb el de l'àmbit de la Taula de cogestió marítima Litoral del Baix Empordà, que s'estén paral·lel a la costa, des de la frontera amb França (Portbou) fins Palamós, i compren bona part de la plataforma continental. Aquesta plataforma és relativament ampla en tota la zona, a excepció dels extrems nord i sud, que coincideixen amb la part més costanera de dos importants canyons submarins: el de Creus i el de Fonera (o de Palamós), respectivament.

3. Valors de l'espai protegit.

El Litoral del Baix Empordà és un dels espais marins de Catalunya de més elevat valor biològic i ecològic tot i que és necessari completar el coneixement de la biodiversitat i de l'estat de conservació dels ecosistemes d'aquest espai.

Es una zona de gran potencial biològic, però actualment amb comunitats bentòniques alterades i en procés de recessió per raons, bàsicament, d'elevada freqüentació.

Els hàbitats i les espècies objectius de conservació principal i pels quals aquest espai ha estat declarat Natura 2000 (ZEC i ZEPA) son:

[1120* Alguers de posidonia](#)

[1170 Fons marins rocosos i concrecions biogèniques](#)

[8330 Coves marines submergides o semisubmergides](#)

[1012 *Caretta caretta*](#)

[1349 *Tursiops truncatus*](#)

Baldriga cendrosa (Calonectris diomedea diomedea).

Baldriga balear (Puffinus mauretanicus)

Baldriga mediterrànea (Puffinus yelkouan)

Ocell de tempesa (Hydrobates pelagicus melitensis).

Corb marí emplomallat (Phalacrocorax aristotelis desmarestii).

Pla de protecció

La memòria informativa del Pla de protecció destaca algunes àrees marines d'especial interès tan botànic i ecològic com d'interès per a la fauna:

a) Àrees marines d'especial interès botànic

Sectors de Cala Pedrosa - Cap de Sant Sebastià i el Tabal on s'hi localitzen comunitats d'algues fotòfiles i del precoral·ligen força riques i ben estructurades.

Sectors de Cap dels Frares, Llafranc i Platja de Castell on s'hi troben praderies de *Posidonia oceanica*.

b) Sectors marins d'elevada riquesa biològica i ecològica: Ullastres i Illes Formigues.

Estableix l'entorn de les Illes Formigues com una zona d'atenció especial on hi destaquen els alguers de posidònia damunt un substrat sorrenc, als sectors nord, oest i est de Formigues on també s'hi troba ben representada tota la seqüència batimètrica d'aquestes costes, des d'espècies molt diverses de mol·luscs, anemones, gorgònies passant per l'estrat coral·ligen fins al conjunt també molt divers d'espècies de peixos com les llises, sards, orades, llobarro, castanyoles, donzelles els congres i les morenes i el nero.

És habitual veure les espècies de cetacis més freqüents de la Mediterrània nord-occidental: el dofí llistat (*Stenella coeruleoalba*), el dofí mular (*Tursiops truncatus*) i el roqual comú (*Balaenoptera physalus*), i secundàriament el cap d'olla gris (*Grampus griseus*), el cap d'olla comú (*Globicephala melas*) i el catxalot (*Physeter macrocephalus*)

En el cas dels rèptils marins, aquest espai únicament es veu representat per la tortuga babaua (*Caretta caretta*)

4. Usos i activitats d'aquest espai

En l'àmbit de l'espai protegit hi convergeixen multitud d'activitats professionals i recreatives tals com:

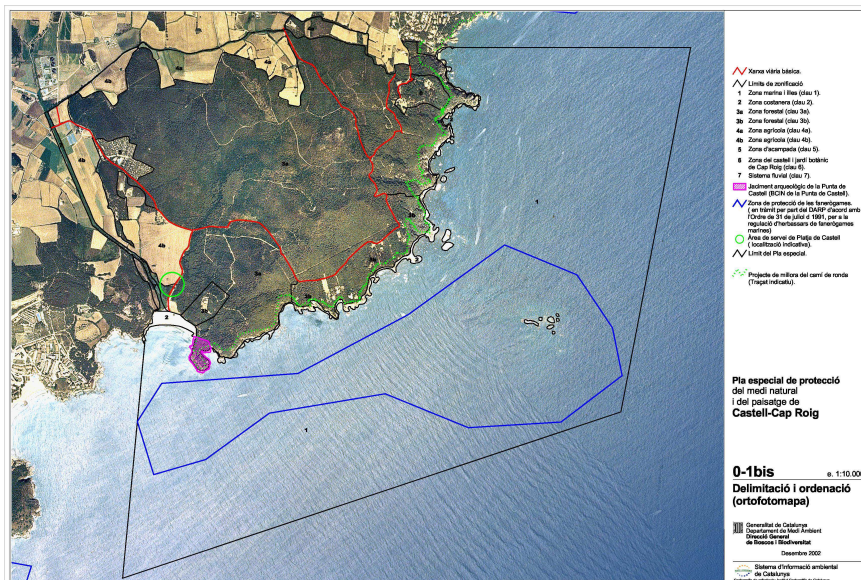
- Pesca professional
- Pesca recreativa
- Pesca recreativa esportiva (pesca submarina)
- Nàutica d'esbarjo: motor, vela, motos d'aigua
- Fondeig d'embarcacions
- Submarinisme
- Bany i natació aigües obertes
- Caiac de mar

5. Mesures de conservació i gestió establertes als instruments de planificació.

5.1. Pla especial de protecció de Castell Cap Roig (Aprovat 2006)

La **Memòria d'Ordenació** estableix les determinacions necessàries de protecció del medi natural i del paisatge d'aquest espai. Realitza una **Zonificació**, que en l'àmbit marí correspon a "Zona marina i illes (clau 1)"

La zona marina i illes (clau 1), inclou l'àmbit marí de l'espai Castell Cap Roig i les diferents illes del seu litoral (Illes Formigues i de Cap de Planes). És la zona que gaudirà d'una major protecció per tal de conservar les comunitats de fanerògames marines i els fons marins que els donen suport. Cal garantir que l'ús públic d'aquest espai i que les activitats admeses no malmetin aquestes comunitats marines de gran interès de conservació. En aquest sentit, l'entorn de les Illes Formigues requereix gaudir d'un grau de protecció especial. Per això es preveu impulsar la declaració d'una reserva, sense perjudici de les competències en matèria pesquera del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació

Les Normes estableixen totes aquelles regulacions i directrius que han de servir per a garantir una correcta protecció dels valors naturals d'aquest espai.

Article 26
 Zona marina i illes (clau 1)

26.1. Objectius

Protegir els ecosistemes marins assenyalats com d'especial interès localitzats a l'entorn de les Illes Formigues, les comunitats de fanerògames marines i els fons marins que els donen suport i ordenar l'ús públic de l'àmbit marítim de l'espai.

26.2. Usos i activitats admesos

- a) La pesca, esportiva i professional
- b) Les activitats de lleure, científiques, docents i d'educació ambiental
- c) Aquells altres usos i activitats previstos per aquest Pla especial en el seu Programa d'actuació.

26.3. Regulació de la pesca i afins

L'extracció de recursos marins i el seu aprofitament per activitats de lleure han de d'adequar-se al principi de sostenibilitat, d'acord amb la legislació sectorial aplicable. En qualsevol cas, d'acord amb el resultat de l'actuació 2.1 i 2.2 del Programa d'actuació d'aquest Pla especial, de seguiment de la biodiversitat marina i de promoció d'una reserva a les Illes Formigues, es poden determinar mesures addicionals de protecció i ordenació

26.4. Extracció de sorres

La prohibició de dur a terme qualsevol tipus d'activitat extractiva o minera establerta a l'article 11 en l'àmbit de l'espai és també d'aplicació a la seva zona marina. Aquesta prohibició inclou l'extracció de sorres dels fons marins.

26.5. La circulació de vaixells o embarcacions s'ha de dur a terme evitant qualsevol situació de risc per a la seguretat humana i en cap cas s'han de superar els 3 nusos de velocitat a la zona compresa a menys de 200 m de la costa, llevat d'aquells casos que fos necessari per motius de força major.

26.6. Es prohibeix la construcció d'instal·lacions d'aqüicultura, la immersió d'artefactes, esculls artificials i similars. Tanmateix, amb caràcter excepcional, es podran autoritzar les instal·lacions de defensa i gestió que siguin imprescindibles per a la preservació efectiva dels hàbitats protegits.

26.7. En les obres de manteniment o reforma de les infraestructures de sanejament existents en l'àmbit marítim de l'espai, s'han de limitar molt estrictament els efectes sobre les hàbitats protegits del fons marí i prendre, quan s'escaigui mesures de restauració o condicionament de les àrees alterades o de millora ambiental de les infraestructures.

26.8. El departaments de Medi Ambient i Habitatge i d'Agricultura, Ramaderia i Pesca podran establir o, en el seu cas, promoure l'establiment de mesures específiques d'ordenació de les activitats de fondeig, submarinisme, marisqueig o pesca esportiva, per tal que aquestes es desenvolupin de forma compatible amb la conservació global del sistema natural immersos de l'espai. A aquests efectes es podran delimitar vedats de pesca, polígons de fondeig i nombre màxim de submarinistes, en especial, a l'entorn de les Illes Formigues, àrea assenyalada com d'atenció especial.

Programa d'actuació respecte la gestió del medi marí

1. Estudi preliminar per al seguiment de la biodiversitat marina.
2. Senyalització de l'àmbit marí de l'espai.
3. Promoció de la Reserva de les Illes Formigues.

Cal tenir en compte l'estricta competència de la Generalitat de Catalunya respecte l'Administració central de l'Estat, atès que la totalitat de l'espai marí de es troba classificat com aigües exteriors.

5.2. Directrius per a la gestió dels espais Natura 2000 (Aprovades 2006)

L'Acord de Govern 112/2006 que aprova la xarxa Natura 2000 a Catalunya inclou, en el seu annex 8, el document de Directrius per a la gestió dels espais de Natura 2000. Aquest document defineix les directrius per a la gestió dels espais de la xarxa Natura 2000 que s'han agrupat en vuit tipologies de gestió. S'inclouen requeriments de gestió generals, específics per a cada tipus d'espai i específics per a alguns determinats elements significatius.

5.3. Instrument de gestió de les Zones Especials de Conservació. Regió mediterrània (Aprovat l'any 2014)

Aquest instrument descriu les diferents tipologies d'espais i objectius de conservació i defineix les directrius per a cada tipus d'espai (per exemple pels espais marins) i les directrius específiques per als seus elements prioritaris de conservació, que es poden trobar resumides en [aquest esquema](#).

Mesures previstes per l'espai Litoral del Baix Empordà

Gestió preventiva:

- Control de la qualitat de l'aigua a primera línia de costa, així com de l'adequada aportació de sediments: 1120*, 1170 i 8330
- Depuració dels efluent agroramaders, urbans i industrials que s'aboquen a l'hàbitat per tal de reduir l'aport de matèria orgànica i controlar l'excés de nutrients: 1120* i 1170,
- L'administració competent considerarà ús incompatible la pesca d'arrossegament en totes les localitats on és present l'hàbitat: 1120* i 1170,
- Regulació del fondeig a la zona i de les actuacions que pot dur a terme l'embarcació durant el fondeig (p. ex. evitar neteja de dipòsits) 1120* i 1170,

Control d'espècies exòtiques

- Control de les espècies d'algues invasores *Caulerpa taxifolia*, *C. racemosa* i *Lophocladia lallemandii*.

Gestió o restauració d'ecosistemes /hàbitats

- Ampliació de la connectivitat entre les localitats de l'hàbitat. 1120*

Restauració d'àrees degradades

- Restauració dels indrets més degradats del tipus d'hàbitat en base a una identificació i valoració de l'estat de conservació. 2270*
- Restauració dels indrets més degradats del tipus d'hàbitat. Neteja de deixalles del fons marí. - 1120*

Conservació de llocs d'interès geològic o geomorfològic

- Minimització del risc d'erosió. 2270*

Regulació de l'ús públic

- Ordenació de la freqüentació turística associada a l'ús d'aquest hàbitat (presència d'embarcacions,...). 8330
- Ordenació del pas de persones i vehicles motoritzats en les zones on és present l'hàbitat. 2270*
- Ordenació de la pràctica del submarinisme en les àrees on son presents els hàbitats: 1120*, 1170 i 8330

Millora ambiental de les activitats del sector primari i altres

- Instal·lació de zones de fondeig ecològic. 1120*

Aprofitament sostenible pesquer:

- Ordenació i control de les activitats d'explotació dels recursos pesquers, professionals i recreatives, en zones amb presència de l'hàbitat: 1120* i 1170,
- Ordenació i millora de les arts de pesca, com hams i xarxes (*Caretta caretta*).

Construcció o adequació d'infraestructures:

- Control de la creació de nous vials i infraestructures en àrees amb presència de l'hàbitat o de l'espècie 2270*
- Instal·lació d'esculls artificials de protecció contra la pesca d'arrossegament. 1120*
- Ubicació de les zones d'oci allunyades de l'hàbitat. 1240

Cartografia temàtica:

- Realització d'estudis i inventaris que millorin la cartografia a petita escala d'aquest hàbitat i el coneixement de la seva biocenosi 1120*

6. Estratègia del Patrimoni Natural i la Biodiversitat de Catalunya 2018-2030

La Taula de cogestió que ara endeguem i la casuística de conservació del seu àmbits, estan alineats amb els objectius que es plantegen des de l'Estratègia Catalana de Patrimoni Natural i Biodiversitat i amb les seves línies d'actuació:

L.A. 10: Reforçar la gestió compartida amb ens locals, entitats ambientals i propietaris en ENP,

L.A. 11: Dotar els àrees marines protegides d'una gestió específica i suficient

L.A. 45: Incrementar el control i la vigilància de l'ús públic en el litoral i el medi marí, i reduir l'impacte de les activitats nàutiques

L.A. 46*: Adoptar un model de governança de pesca que garanteixi l'aprofitament sostenible dels recursos marins

L.A. 65*: Crear espais per a la participació dels agents del territori en la governança de la conservació de la natura

L.A. 66: Definir les bases d'un model de cogestió marina i costera per a la gestió de la biodiversitat marina

(*Línies d'actuació prioritàries)

Barcelona, juliol 2019

ANNEX: MAPA DE L'ÀMBIT

